

În cursul anilor 2013 și 2015-2018, IICCMER a organizat și desfășurat cinci campanii de cercetări arheologice în perimetrul cimitirului lipovenesc din Periprava. La prima campanie din 2013 nu a fost sesizat Parchetul Militar, astfel că instituțiile abilitate (Procuratura, Poliția, Medicina Legală) nu au fost implicate, acțiunea fiind mai curând una de sondare și nu de cercetare și recuperare a osemintelor. În acest loc, în perioada anilor 1959-1964, au fost înhumați un mare număr de deținuți politici decedați în colonia de muncă de la Periprava. Zona din cadrul cimitirului unde se află mormintele deținuților a fost stabilită pe baza informațiilor obținute de la localnicii mai în vârstă ai satului, precum și de la câțiva foști angajați ai coloniei penitenciare. La suprafața solului nu au fost puse niciodată semne distinctive care să indice prezența acestor morminte. În campania de cercetări arheologice recent încheiată au fost practicate două unități de săpătură (S.13 = 23,50 x 3,00 m și S.14 = 8,50 x 5,00 m) care au cuprins o suprafață însumată de 113 metri pătrați, în acestea fiind identificate și cercetate un număr de 11 morminte. În cele cinci campanii de săpături au fost executate 14 secțiuni arheologice, în cadrul cărora au fost descoperite 44 de morminte. Dintre acestea, un număr de 41 de morminte, prin caracteristicile de înhumare, sunt considerate că aparțin unor deținuți. Trei dintre morminte, care nu erau marcate la suprafața solului, aparțin însă unor localnici decedați în ultimele decenii, despre care se cunoaște că s-au sinucis și au fost îngropați în necropola deținuților. Dintre mormintele deținuților au fost extrase și recuperate osemintele a 40 de persoane, la unul din sicriile descoperite (M.37/2018) constatându-se că acesta avea avea capacul deranjat și scheletul lipsă. Această situație se explică prin faptul că familia defunctului a avut posibilitatea să cunoască locul precis al mormântului, să-l deshumeze și să-i recupereze osemintele.

Conform informațiilor documentare existente precum și din mărturiile multor foști deținuți politici care au fost internați în colonia penitenciară de la Periprava, rezultă că decesele din acest lagăr de muncă forțată au fost cauzate de înfometare și frig, de lipsa apei potabile și a asistenței medicale, de accidente intervenite pe fondul condițiilor de muncă istovitoare și de regimul de detenție pe care mulți l-au îndurat în lagărele și închisorile unde au fost încarcerați anterior. Unii dintre deținuți au fost uciși și prin împușcare, mai ales în cursul unor tentative de evadare. Toate acestea au fost potențate de condițiile de viață existente în Deltă și de comportamentul abuziv și violent al personalului coloniei. În perioada în care unitatea a funcționat ca formațiune independentă, din documentele oficiale rezultă că la Periprava au murit cel puțin 124 de deținuți, identificați nominal, în majoritate politici, dar și de drept comun.

Majoritatea defuncțiilor au fost depuși la înmormântare dezbrăcați, în sicrie confecționate din lemn sau, în unele cazuri, au fost înfășurați în rogojini de stuf și legați cu sârmă. Starea generală de conservare a scheletelor era una mai mult precară, asupra celor mai multe nefiind descoperite obiecte de inventar funerar. Există însă și câteva cazuri la care au fost descoperite câteva accesorii vestimentare, de regulă nasturi, lucru care presupune că trupurile acelor defuncți au posedat anumite obiecte de îmbrăcăminte la momentul înhumării.

Pentru cele nouă scheletele de deținuți care au fost dezvelite și recuperate în cursul recente campanii arheologice s-a urmat procedura legală, specifică în astfel de cazuri. Osemintele defuncțiilor au fost demontate și recuperate în prezența unui medic legist, fiind împachetate și transportate la Serviciul de Medicină Legală din cadrul Spitalului Județean Tulcea. După examinarea medico-legală, acestea vor fi transferate pentru analize specializate la Institutul Național de Medicină Legală Mina Minovici din București, unde se realizează și testele pentru stabilirea ADN-ului persoanelor decedate. Acest demers urmărește identificarea morților prin verificarea și compararea ADN-ului obținut din resturile scheletice ale acestora cu cel al rudelor și urmașilor în viață ai victimelor.

[Sursa - www.iiccr.ro](http://www.iiccr.ro)